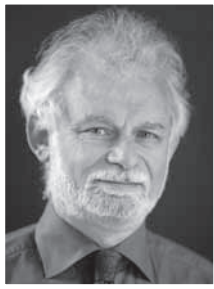

Vooruitgang

EMMANUEL GERARD
hoofredacteur

Deze maand is het precies zestig jaar geleden dat vertegenwoordigers van patronale en syndicale organisaties het zogenaamde Sociaal Pact sloten. In april 1944 werd het ‘voorontwerp van overeenkomst tot

sociale solidariteit’, zoals het pact eigenlijk heet, door hen geparafeerd. Dat gebeurde in volle bezettingstijd, met het oog op de heropbouw van de Belgische economie. De preambule van deze overeenkomst, die de blauwdruk leverde van het sociaal overleg en de sociale zekerheid, verdient het integraal geciteerd te worden.

“De werkgevers- en de werknemersvertegenwoordigers erkennen dat de goede gang van de ondernemingen, waarmee de algemene welvaart van het land verband houdt, alleen door een trouwe samenwerking kan geschieden. Zij wensen een verstandhouding tussen werkgevers en werknemers tot stand te brengen, die gegrond is op wederzijdse eerbied en op een wederkerig erkennen van rechten en plichten. De werknemers eerbiedigen het wettig gezag van de hoofden van de ondernemingen en stellen er een eer in, hun werk plichtsgetrouw uit te voeren.

De werkgevers eerbiedigen de waardigheid van de arbeiders en stellen er een eer in hen met rechtvaardigheid te behandelen. Zij verplichten zich er toe, hun vrijheid van vereniging en de uitbreiding van hun organisaties direct, noch indirect te hinderen.”

Het veel geroemde pact ligt aan de grondslag van het naoorlogse sociaal overleg, dat samen met de sociale zekerheid een stabiele basis aan de Belgische samenleving heeft gegeven. Paritaire comités, de Nationale Arbeidsraad, cao’s en sociale verkiezingen: het wortelt allemaal in deze ‘trouwe samenwerking’ tussen sociale partners, net zoals de instelling van de verplichte verzekering tegen werkloosheid, ziekte en andere sociale risico’s. Gelijkaardige regelingen kwamen ook overal elders in Europa tot stand.

Vandaag staat dat alles onder druk. De opkomst van nieuwe economieën buiten Europa, zonder vormen van sociale bescherming die wij kennen, zetten druk op ons “sociaal model”. Flexibilisering van de arbeidsmarkt is de toverformule voor het herstel van de competitiviteit. Waar de troika – Internationaal Muntfonds, Europese Centrale Bank en Europese Commissie – passeert, zoals in Griekenland, Portugal of Spanje, daalt de sociale bescherming, o.a. door de afbouw van de dekkingsgraad van collectieve akkoorden of de aantasting van de positie van de vakbonden. Ook bij ons staan – nochtans verstandige – mensen klaar om loonafspraken radicaal te decentraliseren en de rol van de vakbonden te beperken.

Sociaal overleg staat visie en ambitie niet in de weg. En zou het werkelijk een teken van vooruitgang zijn terug te willen keren naar praktijken van vóór 1944? De vraag stellen is het antwoord geven.